

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง
นักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์
จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ศึกษา นางนันทวัน ก่ามอญ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร **ปีการศึกษา** 2546

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี และ (2) เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 จำแนกตามอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 228 คน จำแนกเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 141 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 87 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า (1) ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิด หรือระดับปานกลาง (2) ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับราชการกับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขายต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ส่วนผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขายต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม การจัดการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้คว่ำอิศระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ผุสดี ภูอินทร์ ผู้แทนกรรมการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อสังเกตในการสอบและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการ ปรับปรุงแก้ไขการศึกษาครั้งนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณอาจารย์กรเกล้า แก้วโชติ ที่อนุญาตให้นำเครื่องมือการวิจัยมาปรับใช้ ในการศึกษานี้ ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์เชิดศักดิ์ สุภโสมณ และอาจารย์อดิศักดิ์ วิไลลักษณ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิศระ

ขอขอบคุณอาจารย์โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บ รวบรวมและตรวจสอบข้อมูล ขอขอบคุณอาจารย์ยุพา เสนาะพิน และอาจารย์ทวิวรรณ อินดา ที่คอยให้คำแนะนำปรึกษา และให้กำลังใจตลอดมา

ผู้ศึกษามีความซาบซึ้งในพระคุณของคุณแม่เต็ม ศรีสวัสดิ์ ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิด อุปการะ เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้ได้รับการศึกษา ขอขอบคุณอาจารย์อิรวล กำมอญ เป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดเวลา ทำให้ผู้ศึกษาพยายามศึกษาในระดับ บัณฑิตศึกษาจนสำเร็จ ซึ่งความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษานี้ นับเป็นสิ่งที่ มี คุณค่ายิ่งสำหรับชีวิต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษานี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้เป็นคุณความดีแด่ผู้มีพระคุณ ทั้งหลาย และมอบให้แก่ผู้ที่สนใจการศึกษาทั้งหมด

นันทวัน กำมอญ

มกราคม 2546

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
กรอบแนวคิดการศึกษา.....	3
สมมติฐานการศึกษา.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	7
การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	16
บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา.....	20
สภาพการบริหารงานของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	42
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	47
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ผู้ปกครองนักเรียน จำแนกเป็นรายด้าน.....	48
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอาชีพ.....	55
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
สรุปการศึกษา.....	57
อภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	60
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	67
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	68
ข แบบสอบถาม.....	73
ค แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	85
ประวัติผู้ศึกษา.....	87

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	วิเคราะห์บทบาท การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	23
ตารางที่ 3.1	แสดงการแปลผลระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียน.....	45
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	47
ตารางที่ 4.2	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกเป็น รายด้าน	48
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนด้านการบริหาร จัดการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	49
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนด้านการจัดการ เรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ.....	51
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนด้านส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ.....	53
ตารางที่ 4.6	แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอาชีพ.....	55
ตารางที่ 4.7	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความต้องการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนด้านส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการเรียนรู้.....	56

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	3
ภาพที่ 2.1 บันไดของลักษณะการมีส่วนร่วม.....	13
ภาพที่ 2.2 แผนที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี.....	31
ภาพที่ 2.3 แผนผังโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี.....	32
ภาพที่ 2.4 แสดงร้อยละของอาชีพประชากรในเขตพื้นที่บริการ โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 จำแนกตามตำบล.....	33
ภาพที่ 2.5 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี.....	36

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นการปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทั้งระบบซึ่งจะส่งผลต่อวิถีคุณภาพชีวิตของคนไทยในองค์รวม นับเป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิด โครงสร้างและกระบวนการในการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนอย่างเหมาะสม จริงจังและต่อเนื่องที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างยั่งยืน โดยยึดเงื่อนไขอันเป็นหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้

การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้ มิใช่เกิดจากการกระทำของผู้ใดผู้หนึ่ง คณะบุคคลใด คณะบุคคลหนึ่ง แต่จะต้องเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำอย่างจริงจังของทุกคน ทุกกลุ่มในสังคม ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ฝ่ายการเมือง ครอบครัวยุวมชน องค์การชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคม อื่น ๆ ทั้งหมด (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2545: 3)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษานับว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ มีปัจจัยที่บ่งชี้สภาพความสำเร็จหลายประการ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีความรู้ สามารถศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ผู้ปกครองส่งนักเรียนเข้าเรียนต่อเพิ่มขึ้น ผู้ปกครองแสดงถึงการร่วมมือในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเพิ่มขึ้นกว่าเดิม และชุมชนหรือสังคมทั่วไปกล่าวถึงการศึกษาลักษณะยกย่องชมเชยมากขึ้น ดังผลการวิจัยของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541: 20) ซึ่งพบว่าโรงเรียนมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์เป็นอย่างดีระหว่าง โรงเรียน บ้าน ชุมชน ดังนั้นประชาชนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา เพราะการศึกษาที่ดีจะต้องจัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทราบถึงความต้องการของท้องถิ่น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรจะเป็นคนกลุ่มแรกที่ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่โรงเรียน เพราะเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด

และมีผลประโยชน์โดยตรงแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง การให้ข้อมูลป้อนกลับนี้จะทำให้โรงเรียนรู้ว่าได้จัดการศึกษาอย่างได้ผลหรือไม่ เหมาะสมตามความต้องการของชุมชนมากน้อยเพียงใด

ดังนั้น ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน กล่าวได้ว่าปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จของการจัดการศึกษาส่วนหนึ่งก็คือความร่วมมือของผู้ปกครอง โรงเรียนจะดีได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งครูและผู้ปกครอง โดยควรเริ่มต้นตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อวางแผนกำหนดนโยบายการศึกษาให้สอดคล้องกันตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ซึ่งโรงเรียนก็ต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตอบสนองนโยบายและแผนที่ได้วางไว้ร่วมกัน ผู้ปกครองมีบทบาทหน้าที่ร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อผลการศึกษาของเด็กในปกครอง เพราะหากผู้ปกครองเชื่อมั่น ศรัทธาและยอมรับในตัวครูตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นแล้ว ก็ย่อมจะทำให้เกิดความร่วมมือ สนับสนุนและเอาใจใส่การเรียนการสอนของเด็กมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งได้จัดการศึกษาตามความต้องการของท้องถิ่น และสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกด้าน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและจากการที่ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ว่าผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในระดับใด เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนได้มากยิ่งขึ้น

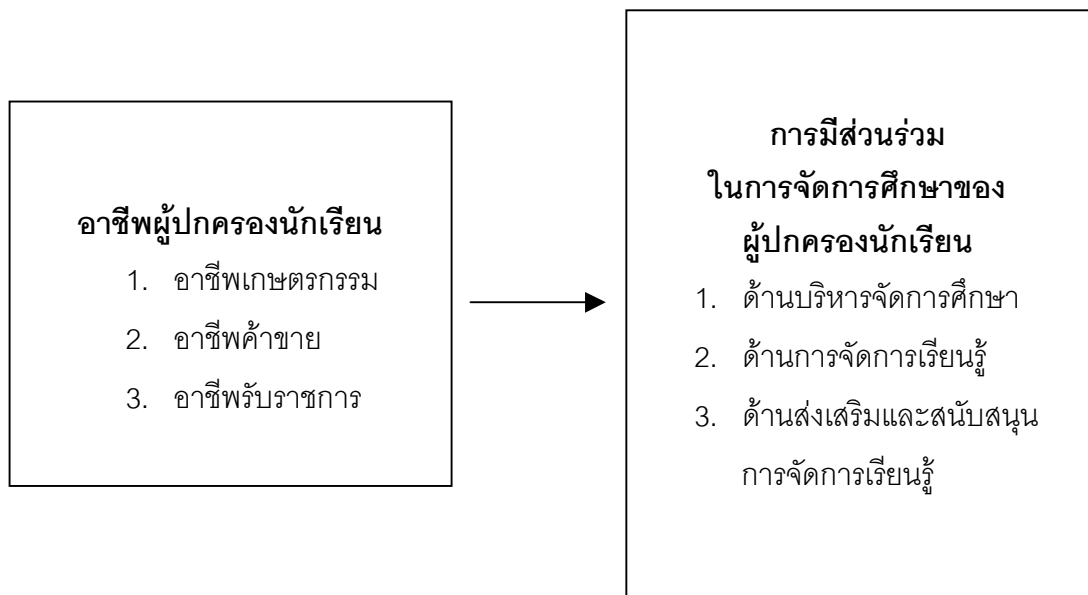
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอาชีพ

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 1-47) โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริหารจัดการศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. สมมติฐานการศึกษา

ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพต่างกัน ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน

5. ขอบเขตการศึกษา

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 1-47) โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริหารจัดการศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

5.2 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรราชแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1,734 คน

5.3 ตัวแปรในการศึกษา ประกอบด้วย

5.3.1 **ตัวแปรต้น** ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามอาชีพ คือ 1) อาชีพเกษตรกรรม 2) อาชีพค้าขาย และ 3) อาชีพรับราชการ

5.3.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนก เป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริหารจัดการศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 **ความต้องการมีส่วนร่วม** หมายถึง ระดับที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการเข้ามามีดำเนินงานในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ

6.1.1 ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมทำ หมายถึง มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด

6.1.2 ร่วมรับรู้ ร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ หมายถึง มีส่วนร่วมระดับมาก

6.1.3 ร่วมรับรู้และร่วมคิด หมายถึง มีส่วนร่วมระดับปานกลาง

6.1.4 ร่วมรับรู้ หมายถึง มีส่วนร่วมระดับน้อย

6.1.5 ไม่ต้องการมีส่วนร่วม หมายถึง ไม่มีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

6.2 การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ให้มีพื้นฐานในการหาความรู้หรือการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็น 3 ด้าน ได้แก่

6.2.1 ด้านการบริหารจัดการศึกษา หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาโรงเรียน การกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ของบุคลากร การจัดองค์การ การจัดตั้งกรรมการสถานศึกษา กรรมการสมาคม มูลนิธิ การบริหารงานบุคคล การเงิน การประชุมแก้ไขปัญหาของนักเรียน และการประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

6.2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริการแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การสอนเสริม การส่งเสริมให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับตนเองและครอบครัว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมประสบการณ์จากแหล่งความรู้ วัสดุและประเมินผลการเรียน งานทะเบียนนักเรียน การดูแลพฤติกรรมนักเรียน แก้ปัญหาการเรียนของนักเรียน และการพัฒนาครูผู้สอน

6.2.3 ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ การพบผู้ปกครองเพื่อติดตามพฤติกรรม การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การใช้พลังงานและทรัพยากรในโรงเรียน การสนับสนุนทุนการศึกษา การบริจาค การระดมทรัพยากร การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติดในโรงเรียน และการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ชุมชน

6.3 ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิดนักเรียนที่บ้าน อาจเป็นบิดา มารดา หรือญาติพี่น้องที่ให้ความอุปการะเลี้ยงดูนักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

6.4 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นประจำที่ก่อให้เกิดรายได้นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้ศึกษาจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

6.4.1 อาชีพเกษตรกรรม หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการรับจ้างทั่วไปเพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว

6.4.2 อาชีพค้าขาย หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า ผลิตภัณฑ์ ให้บริการ รวมทั้งการทำธุรกิจส่วนตัวอื่น ๆ นอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรม

6.4.3 อาชีพรับราชการ หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้หลักจากการรับราชการครู ทหาร ตำรวจ แพทย์ พยาบาล และข้าราชการสังกัดอื่น ๆ รวมทั้งการเป็นพนักงาน ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวในหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

6.5 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง การได้รับการศึกษาในชั้นสูงสุดของผู้ปกครองนักเรียนจนได้รับการรับรองจากสถาบันการศึกษา จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

6.5.1 ชั้นประถมศึกษา หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนจบชั้นสูงสุดของการศึกษาภาคบังคับ 4 ปี (ป.4) 7 ปี (ป.7) หรือ 6 ปี (ป.6) ที่รัฐจัดให้แก่ประชาชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

6.5.2 ชั้นมัธยมศึกษา หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3

6.5.3 สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับการศึกษาในระดับชั้น ประกาศนียบัตรการศึกษาขั้นต้น ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค ปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก หรือได้รับการศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ ที่ได้รับการรับรองจากสถานศึกษาให้เทียบเท่าสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

7.1 ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

7.2 ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาโดยมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
4. สภาพการบริหารงานของโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

คำว่า “การมีส่วนร่วม” หรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Participation” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ คือ

เสรีศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537: 182-183) อธิบายว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิด สติปัญญา ก็คือ การให้มีส่วนร่วม การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ในการดำเนินการหรือปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นผูกพันต่อกิจกรรมและองค์การในที่สุด

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977: 6) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในทัศนะของการพัฒนาชนบทว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำ ด้วยวิธีการอย่างไร 2) มีส่วนในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการให้ทรัพยากร สนับสนุน

โครงการ และการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ 3) มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

อรุณ รัทธธรรม (2538: 270) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึงการที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมในด้านของการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งขององค์กร

หวัง (Whang, 1981: 91-92 อ้างถึงใน ประสาน ท้าข้าม 2543: 11) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึงกระบวนการเข้าไปดำเนินงานของบุคคลหรือของกลุ่มเพื่อให้สะท้อนถึงความสนใจของตนหรือเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังงาน หรือทรัพยากรต่อสถาบันระบบที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตของพวกเขา

สหประชาชาติ (United Nation, 1981: 5 อ้างถึงใน อนันต์ ธิคำ 2544: 13) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าหมายถึงการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน และสมาชิกในสังคมที่กว้างกว่า สามารถเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ และเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมทั้งมีส่วนได้รับประโยชน์จากผลของการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527: 183 – 185) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้การกระทำบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ๆ กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย นอกจากความหมายดังกล่าวข้างต้นแล้ว

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ ยังได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้อีกหนึ่งหนึ่งในรูปของสมการว่า

$$\text{การมีส่วนร่วม} = \text{ความร่วมมือร่วมใจ} + \text{การประสานงาน} + \text{ความรับผิดชอบ}$$

$$\text{Participation} = \text{Cooperation} + \text{Coordination} + \text{Responsibility}$$

โดยให้ความหมายของความร่วมมือร่วมใจว่า หมายถึง ความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม การประสานงานหมายถึง ห่วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการกระทำ กิจกรรม หรือการงาน ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในการกระทำงานและในการทำให้เชื่อถือ ไว้วางใจ

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 235) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้ปกครอง ครูและบุคคลในชุมชนทำงานร่วมกัน นับตั้งแต่การวางแผน การทำงาน การเรียนรู้ และการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของเด็ก

ฉันทนา ภาคบงกช (2537: 25) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้ให้ความร่วมมือในการช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับทางโรงเรียนหรือศูนย์เด็กเล็ก

ประยูร ศรีประสาธน์และคณะ (2540: 3) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดและบริหารการศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสหรือการจัดให้ประชาชนได้เข้าร่วมเป็น กรรมการของหน่วยงาน หรือเข้าร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงาน หรือเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดและบริหาร การศึกษาในระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด อำเภอ และสถานศึกษา

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล ได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนการทำงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมสนับสนุน ร่วมเสียสละเวลา แรงงาน วัสดุอุปกรณ์และอื่น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจและอารมณ์ ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่มที่มีเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนางานให้ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด

1.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมมีหลายลักษณะ ซึ่งได้มีผู้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับลักษณะของการ มีส่วนร่วม ดังนี้

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977: 6 อ้างถึงใน รักชนก ไสยาพิศ 2542: 59) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ประชาชนอาจจะเข้าร่วมกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและอย่างไร เข้าร่วมในการนำโครงการไปปฏิบัติโดยเสียสละทรัพยากร ต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุ แรงงาน หรือร่วมมือในองค์การหรือกิจกรรมเฉพาะด้าน เข้าร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนา และร่วมในการประเมินผลโครงการ

กรมการพัฒนาชุมชน (2529: 16) แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของสมาชิก องค์การสตรีในการพัฒนาชุมชน ได้ 18 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
- 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงาน
- 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากร
- 4) การมีส่วนร่วมในการออกความเห็นและข้อเสนอแนะ
- 5) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 6) การมีส่วนร่วมในการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหา

- 7) การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 8) การมีส่วนร่วมในการประชุม
- 9) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
- 10) การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุน
- 11) การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือบริหารงาน
- 12) การมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิก
- 13) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวนหรือประชาสัมพันธ์
- 14) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามกิจกรรมที่ได้วางไว้
- 15) การมีส่วนร่วมในการลงทุนหรือบริจาคเงินหรือทรัพย์สิน
- 16) การมีส่วนร่วมในการออกแบบหรือสละแรงงาน
- 17) การมีส่วนร่วมในการออกวัสดุอุปกรณ์
- 18) การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาติดตามหรือประเมินผล

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541: 35) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเข้าไปร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น ร่วมประสานงาน ร่วมบริจาคเงิน ทรัพย์สินตลอดจนในด้านการสละแรงงาน ประชาชนส่วนใหญ่มีภาระกิจส่วนตัวและต้อง ประกอบอาชีพจึงมักไม่มีเวลาที่จะร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ กับทางราชการได้ ดังนั้นการมีส่วนร่วม ในรูปของการบริจาคต่าง ๆ จึงเป็นวิธีการที่สะดวกกว่าวิธีการอื่น ๆ

กรรณิการ์ ชมดี (2524: 13) ได้สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 ลักษณะ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมประชุม
- 2) การมีส่วนร่วมออกเงิน
- 3) การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
- 4) การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
- 5) การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
- 6) การมีส่วนร่วมชักชวน
- 7) การมีส่วนร่วมบริโภค
- 8) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
- 9) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง
- 10) การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

ปรัชญา เวสารัชช (2528: 3-5) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องครอบคลุมในประเด็นต่อไปนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ครอบคลุมถึงการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่กระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2) การมีส่วนร่วมของประชาชนสะท้อนให้เห็นถึงการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยความสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินโครงการและการแบ่งสรรประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

3) การมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรงและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่ประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว

4) ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะทางเศรษฐกิจของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์ (2543: 8-9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะทำให้รักและผูกพันกับงานอันจะนำไปสู่จุดเริ่มต้นขององค์กรแห่งการเรียนรู้ เป้าหมายการพัฒนาศึกษาไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา มีรูปแบบการบริหารจัดการที่มุ่งการบริหารระบบคุณภาพพร้อมทั้งให้ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการกำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

แก้วตา คณะวรรณ (2524: 174) ได้กล่าวว่า ผู้ปกครองในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคมยังมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องช่วยร่วมพัฒนาสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนหลักสูตรนั้น ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

- 1) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการศึกษา
- 2) รายงานผลความเจริญก้าวหน้าของบุตรหลานให้โรงเรียนทราบ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลโรงเรียนประเมินผลหลักสูตร
- 3) แสดงความคิดเห็นในกรณีที่มีการขัดแย้งกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 4) แสดงความคิดเห็นร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน

1.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980: 223 อ้างถึงในชูชาติ พวงสมจิตร 2541: 94) แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) พิจารณาจากองค์การว่าเป็นองค์การอุปถัมภ์ หรือ องค์การอุปถัมภ์ 2) พิจารณาว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง หรือโดยอ้อม

อาร์นสไตน์ (Armstien, 1969: 216) มีแนวคิดว่าการมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นบันไดการมีส่วนร่วม (Participation ladder) 8 ขั้น

ในขั้นที่ 1-2 ของบันได (ขั้นถูกจัดกระทำ และขั้นบำบัดรักษา) เรียกว่า การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมแท้จริงในการตัดสินใจ

ในขั้นที่ 3-5 ของบันได (ขั้นรับฟังข่าวสาร ขั้นปรึกษา และขั้นปลอบใจ) เรียกว่า การมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน

ในขั้นที่ 6-8 ของบันได (ขั้นเป็นหุ้นส่วน ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน และขั้นควบคุมโดยประชาชน) เรียกว่า การมีส่วนร่วมแท้ หรือการมีส่วนร่วมระดับอำนาจเป็นของประชาชน

แนวคิดการมีส่วนร่วมของอาร์นสไตน์ ปรากฏดังภาพที่ 2.1

8	ขั้นควบคุมโดยประชาชน (Citizen control)	การมีส่วนร่วมแท้ หรือ การมีส่วนร่วมระดับอำนาจ เป็นของประชาชน (Degree of citizen power)
7	ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน (Delegated Power)	
6	ขั้นเป็นหุ้นส่วน (Partnership)	
5	ขั้นปลอบใจ (Placation)	การมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรม หรือการมีส่วนร่วมบางส่วน (Degree of tokenism or partial participation)
4	ขั้นปรึกษา (Consultation)	
3	ขั้นรับฟังข่าวสาร (Informing)	
2	ขั้นบำบัดรักษา (Therapy)	การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่ มีส่วนร่วม (Pseudo – participation or non-participation)
1	ขั้นถูกจัดกระทำ (Manipulation)	

ภาพที่ 2.1 บันไดของลักษณะการมีส่วนร่วม

ที่มา : Arnstein, S.R. "Ladder of citizen participation" *Journal of American Institute of Planners* 35 (July 1969): 216.

เดวิส และนิวสตรอม (Davis and Newstrom, อ้างในอังศิริร พ่วงแพ 2544: 22) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่ม เป็นตัวกระตุ้นให้ทำงานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง กับ 1) การเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย 2) การช่วยเหลือและทำประโยชน์ 3) การรับผิดชอบ

รูสโซ (Rousseau อ้างถึงใน เยาวลักษณ์ เขียวเชาวน์ ม.ป.ป.: 1-4) กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (a participation theory of democracy) ไว้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ ในการตัดสินใจว่าจะเลือกในการมีส่วนร่วมหรือไม่ ที่สำคัญจะต้องไม่มีใครเป็นนายใคร หรือเป็นนายแห่งชีวิตใคร

2) กระบวนการมีส่วนร่วมต้องอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและความสามารถพึ่งพาตนเองซึ่งจะทำให้เกิดความตระหนัก รับผิดชอบต่อความสำคัญของการมีส่วนร่วมของตน

รูสโซ (Rousseau) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการสร้างสถานการณ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ”

การทำให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรม การตัดสินใจ (decision making) การเกิดความรู้สึกผูกพันต่อกิจกรรมหรือเรื่องนั้น ๆ (commitment) และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (behavioral component) จะทำให้บุคคล กลุ่ม ชุมชนเกิดความรู้สึกว่าตนเองได้ลงทุน ให้ความสนใจ การตัดสินใจและอุทิศพลังงานทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเอง เทคนิคในการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม เช่น การกระตุ้น (motivation) ให้เกิดแรงจูงใจหรือการให้แรงเสริม (reinforcement)

จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในทางจิตวิทยาประกอบด้วย

- 1) การตัดสินใจ (decision-making)
- 2) การเกิดความรู้สึกผูกพันต่อกิจกรรมหรือเรื่องนั้น ๆ (commitment)
- 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (behavioral component)

วรูมและเยทตัน (Vroom and Yetton, อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาการ 2537: 183-184) ได้เสนอแนวทางในการที่จะกำหนดว่าเมื่อไรควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยอย่างไร ตัวแบบ (Model) ของวรูมและเยทตัน ได้เสนอแนะว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ ควรจะขึ้นกับธรรมชาติของปัญหา และสถานการณ์ในการกำหนดรูปแบบและปริมาณของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น วรูมและเยทตัน ได้เสนอกฎไว้ 2 กลุ่ม คือ

- 1) การส่งเสริมคุณภาพของการตัดสินใจ
- 2) การส่งเสริมการยอมรับการตัดสินใจ

ในการตัดสินใจนั้นมีทางเลือกอยู่ 5 วิธี ตั้งแต่ผู้บริหารตัดสินใจเองคนเดียว ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ ทางเลือกในการตัดสินใจทั้ง 5 วิธี มีดังนี้

- 1) ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วตัดสินใจเองตามลำพัง

- 2) ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่น แล้วตัดสินใจเอง
- 3) ผู้บริหารหารือกับผู้เกี่ยวข้องเป็นรายคน แสวงหาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วตัดสินใจเอง
- 4) ผู้บริหารปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม แสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปราย แล้วตัดสินใจ
- 5) ผู้บริหารร่วมคิดกับกลุ่มเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหา แล้วให้กลุ่มตัดสินใจ

พาร์สันส์ (Parsons, 1961: 279 อ้างถึงในสมศักดิ์ ศรีสันติสุข 2536: 46-47) ได้สร้างทฤษฎีการกระทำทางสังคม (theory of socialization) ซึ่งอธิบายการกระทำที่สามารถนำไปปรับใช้ในสังคมทั่วไป กล่าวคือ การกระทำระหว่างผู้กระทำหรือความสัมพันธ์ที่สมาชิกมีต่อกันนี้ สามารถวิเคราะห์บุคคลต่าง ๆ ในชุมชนได้และจะเกิดเป็นระบบสังคมขึ้น การที่จะเกิดเป็นระบบสังคมขึ้นได้นั้น จะต้องมีเงื่อนไขใหญ่ ๆ อยู่ 2 ข้อ ดังนี้

- 1) ผู้กระทำจะต้องมีแรงจูงใจที่จะกระทำตามสถานภาพและบทบาทของตน
- 2) ระบบสังคมต้องพยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งหรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากสังคม

มาสโลว์ (Maslow, 1974: 370-396 อ้างถึงใน ประสาน ท้าข้าม 2543: 24-25) พฤติกรรมมนุษย์ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์เป็นตัวกำหนดค้นหาหรือความอยาก และจะพยายามขวนขวายให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการตอบสนอง และความอยากนี้เกิดจากมนุษย์มีความจำเป็น ซึ่งแต่ละเผ่าพันธุ์จะแสดงออกถึงความต้องการไม่เหมือนกันแต่อย่างน้อยที่สุดก็จะมีขั้นพื้นฐานที่เหมือนกันเป็นลำดับไป แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าได้รับการตอบสนองความต้องการระดับใดมากน้อยแค่ไหน ซึ่งมาสโลว์ สรุปว่า

- 1) มนุษย์เรามีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีสิ้นสุด
 - 2) ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้วย่อมสิ้นสุดลง และความ
ต้องการใหม่ในระดับต่อไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดขึ้น
 - 3) มนุษย์เราจะมีความต้องการตามลำดับขั้นของความสำคัญจากต่ำไปหาสูง
- จากแนวคิดของมาสโลว์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมแล้วจะเห็นว่า การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกับทางราชการนั้น บางครั้งก็เพื่อต้องการ

มีชื่อเสียงเกียรติยศหรือต้องการยอมรับยกย่องจากสังคม โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับทางราชการ ในรูปต่าง ๆ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การเข้าให้เกิดกิจกรรม ทางสังคมเพื่อให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ต้องมีความเข้าใจวิถีชีวิต ค่านิยม จารีต ประเพณี ทัศนคติของบุคคลและการพัฒนาโดยใช้สิ่งเร้าที่เหมาะสมจะนำไปสู่การที่สมาชิกใน ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบของการมีส่วนร่วมและสมัครใจ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมของอาร์นสไตน์ และ เดวิส และนิเวศตรอม นำมากำหนดลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา เพื่อเป็น กรอบในการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) ไม่ต้องการมีส่วนร่วม 2) ร่วมรับรู้ 3) ร่วมรับรู้และร่วมคิด 4) ร่วม รับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ 5) ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมทำ

2. การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

2.1 ความจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง รูปแบบ กระบวนการจัดการ เรียนการสอน การบริหารจัดการและระบบสนับสนุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะด้านงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือหรือเทคโนโลยี ที่สำคัญคือการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมใหม่ (สำนักงาน ปฏิรูปการศึกษา 2544: 1-3)

การศึกษาเป็นความจำเป็นสำหรับทุกคน และทุกคนต้องมีส่วนร่วมผลักดัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพ ในสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และระบบการจัดการศึกษาไทยไม่สามารถปรับตัวได้ทัน จึงจำเป็นต้องเร่งรัดปฏิรูปการ ศึกษา เพื่อพัฒนาให้เด็ก เยาวชนและคนไทยในอนาคตเป็นคนดีมีคุณธรรม เป็นคนเก่ง คิดดี ทำงานได้ดี มีคุณภาพ มีความเป็นไทย สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์โลกและสังคม ที่เปลี่ยนแปลงคุณภาพของคนไทยเช่นนี้จะเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ของประเทศไทยในกระแสสังคมยุคใหม่ที่ต้องใช้ความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญของการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต

เหตุผลที่นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษามีทั้งสาเหตุที่เป็นปัจจัยผลักดัน กับเป้าหมาย ที่คาดหวังจากการศึกษาของประเทศ ทั้งนี้ สาเหตุที่สำคัญ คือ การศึกษาไทยนั้นมีคุณภาพต่ำ

ไม่สามารถทัดเทียมกับมาตรฐานสากลได้ ดังนั้น จึงต้องเร่งรัดปฏิรูปให้การศึกษาที่มีคุณภาพได้ มาตรฐาน ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกระตุ้นเร่งรัดให้ต้องปฏิรูปการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงใน สังคมโลก การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นทุกทาง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ประเด็นที่ก่อปัญหาคือการเปลี่ยนแปลงทุกด้านดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตรวมทั้งรูปแบบการประกอบอาชีพทุกด้าน ใน สภาพการเปลี่ยนแปลงแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าว การจัดการศึกษาของไทยไม่ได้ตอบสนอง อย่างทันทั่วถึง และไม่รวดเร็วเพียงพอ ผลคือ เมื่อเทียบกับการศึกษาของประเทศอื่นที่ได้ปรับไป อย่างเร่งด่วนแล้ว คุณภาพการศึกษาไทยย่อมด้อยหรือแตกต่างจากคุณภาพการศึกษาของ ประเทศอื่นที่ก้าวหน้าในอัตราเร่งที่เหนือกว่า ดังจะเห็นได้จากการจัดลำดับคุณภาพการศึกษา ทุกระดับโดยเฉพาะในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ประเทศไทยอยู่ในระดับ ลดลงอย่างต่อเนื่อง

การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นความพยายามเพิ่มอัตราเร่งในการปรับคุณภาพการ ศึกษาของไทยโดยหนีออกจากสภาพที่ไม่พึงปรารถนาที่เป็นอยู่และตั้งเป้าหมายคุณภาพการศึกษา ใหม่ที่ดีกว่า สูงกว่า และนำไปสู่สังคมใหม่ที่ดีกว่า เป็นต้น ทั้งนี้ เป้าหมายคือการมีระบบการศึกษา และการเรียนรู้ที่มุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษาของประชาชนคนไทยทั้งหมด

2.2 หลักการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา

คำว่า “การศึกษา” ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง “กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้าง องค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” การศึกษาจึงมิใช่การเรียนในชั้นเรียนตามปกติ แต่ครอบคลุมการเรียนรู้ ทุกประเภท ทุกระดับ วิธีการต่าง ๆ โดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ หรือรูปแบบ (มาตรา 4) หลักในการ จัดการศึกษามี 3 ประการ คือ

2.2.1 เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ระบบการศึกษาต้องเปิด โอกาสให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยไม่จำกัดวัย รัฐและผู้เกี่ยวข้องต้อง จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ประชาชนสามารถได้รับความรู้เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ของการดำรงชีวิต หรือการประกอบกิจการงาน

2.2.2 สังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การศึกษามีใช้เป็นการของรัฐ จะต้องจัดให้แก่ประชาชนเท่านั้น แต่ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมด้วย ไม่ว่าจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรชุมชน สมาคมวิชาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และหน่วยงานต่าง ๆ

2.2.3 มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาสาระและวิธีการในการเรียนรู้ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้และวิธีการเรียนรู้อย่างไม่หยุดยั้ง (ปรัชญา เวสารัชช์ 2544: 2-4)

2.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน กำหนดให้ สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดความรู้คู่คุณธรรม โดยได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวกับบทบาทของชุมชน ครอบครัว และ ผู้ปกครองไว้ ดังนี้

2.3.1 หมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา

1) มาตรา 8 (2) การจัดการศึกษา ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
2) มาตรา 9 (6) การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

2.3.2 หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

1) มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคล ซึ่ง อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจน ให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว

2) มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ กระทรวง

3) มาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้ (1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การ ศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด
(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

4) มาตรา 14 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือ จักการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้ (1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

2.3.3 หมวดที่ 3 ระบบการศึกษา

1) มาตรา 18 (3) การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

2.3.4 หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา

1) มาตรา 23 (1) การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) มาตรา 24 (6) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

3) มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

4) มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จัก เลือกรวมภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

5) มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3.5 หมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

1) มาตรา 58 (2) ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และ ต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษา ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่ สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3. บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

3.1 ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาเป็นวิธีการที่สำคัญ อย่างหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคม (social institution) เช่นเดียวกับบ้านเป็นตัวแทนของสถาบันครอบครัว หรือวัดเป็นตัวแทนของสถาบันศาสนา โรงเรียน เป็นหน่วยงานที่สังคมจัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของสังคมในด้านให้บริการทางการศึกษา แก่สมาชิกของสังคมนั้น ๆ ดังนั้นภารกิจของโรงเรียนคือการให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสม

และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วิธีการหนึ่งที่จะทราบความต้องการของสังคมก็คือการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา

ในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องรู้จักหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน-โรงเรียน-ชุมชน โดยจะต้องให้ผู้ปกครองและประชาชนมาเกี่ยวข้องในกิจการของโรงเรียน การมีส่วนร่วมทำให้ผู้ปกครองมีความพอใจในโรงเรียน มีความเชื่อถือและศรัทธาในโรงเรียน (Lipham, 1981: 17 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2543: 181)

หลักสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ ให้ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจการของโรงเรียน เพราะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ โรงเรียนที่ปราศจากความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนจะประสบความสำเร็จได้โดยยาก การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องตระหนักว่าการมีส่วนร่วมเป็นวิธีการ (Means) มิใช่เป็นเป้าหมาย (End) การมีส่วนร่วมจะเป็นประโยชน์ถ้าหากผลที่เกิดคือการพัฒนาการศึกษา (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2543: 180-181)

3.2 ความสำคัญของผู้ปกครอง

พ่อแม่หรือผู้ปกครอง ควรจะเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่โรงเรียน เพราะเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด และมีผลประโยชน์โดยตรงแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง การให้ข้อมูลป้อนกลับนี้จะทำให้โรงเรียนรู้ว่า ได้จัดการศึกษาไปอย่างไรได้ผลไม่ได้ผลมากน้อยเพียงใด นอกจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองแล้วบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนควรจะได้มีบทบาทในการสอดส่องดูแลเด็กนักเรียน หรือกิจการของโรงเรียนด้วย และควรถือว่าโรงเรียนเป็นของตนเองและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่โรงเรียน จะทำให้รู้ว่าโรงเรียนได้ทำหน้าที่เหมาะสมตามความต้องการของชุมชนมากน้อยเพียงใด (ศรียา สุขพานิช 2532: 20)

การให้ความร่วมมือสนับสนุนของผู้ปกครองต่อโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็น นอกจากโรงเรียนจะได้รับประโยชน์ต่าง ๆ พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจจุดหมาย การดำเนินงาน และกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนยิ่งขึ้น พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนจะร่วมมือให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสมบัติของเขาที่เขาควรจะต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมบำรุงรักษา ช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับและเข้าใจกันแพร่หลายออกไป พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ดังนี้

- 1) สนับสนุนให้ความร่วมมือให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในการจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
- 2) ให้การสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และแรงงาน

3) ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ร่วมเป็นกรรมการเจ้าหน้าที่ หรือรับผิดชอบ ในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียน 4) เป็นวิทยากร ช่วยเหลือการเรียนการสอน และกิจกรรม ต่าง ๆ ของโรงเรียน 5) ประชาสัมพันธ์โรงเรียน เมื่อพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เข้าใจจุดหมาย และการดำเนินงานของโรงเรียนดีแล้ว ก็จะเป็นผู้ที่ช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียน อย่างดีและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะสร้างเสริมความร่วมมือจากประชาชน (สุวัฒน์ มุททเมธา 2524: 33)

3.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง

ในปัจจุบันได้มีบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ไม่น้อยที่ยื่นมือเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ที่กว้างไกล ผู้ปกครองหลายโรงเรียน หมุนเวียนเข้ามาเป็นวิทยากรพิเศษ ในขณะที่ผู้ปกครองในโรงเรียนส่วนใหญ่จัดตั้งเครือข่าย ช่วยกันดูแลความประพฤตินักเรียน ร่วมออกความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และ ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อนำมุมมองของผู้ปกครองสู่การพัฒนาโรงเรียน จึงกล่าว ได้ว่า ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในด้านการศึกษา โดยการส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียน และผู้ปกครองจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนที่บ้านไม่ใช่ผลภาระ ความรับผิดชอบเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนไปให้สถานศึกษาแต่เพียงผู้เดียว (เกษมา วรวรรณ ณ อยุธา 2545)

การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ บัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของชุมชน ครอบครัว และผู้ปกครองไว้หลายมาตรา ซึ่งผู้ศึกษา ได้นำมาสรุปไว้ ดังปรากฏใน ตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาตามแนวทาง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	บทบาทการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง
หมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการ จัดการศึกษา	
มาตรา 8 (2) การจัดการศึกษา ให้สังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	- ร่วมในการจัดการศึกษา
มาตรา 9 (6) การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมจัดระบบการจัดการศึกษา - ร่วมจัดโครงสร้างการจัดการศึกษา - ร่วมจัดกระบวนการจัดการศึกษา
หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา	
มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่ จัดให้บุตรหรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการ ศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่ เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกระบบ การศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งบุตรหลานหรือบุคคลซึ่งอยู่ใน ความดูแลเข้ารับการศึกษภาค บังคับ - ส่งบุตรหลานหรือบุคคลซึ่งอยู่ใน ความดูแลและเข้ารับการศึกษานอก เหนือจากการศึกษาภาคบังคับ

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

บทบาทการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครอง

<p>มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>- มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>
<p>มาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล</p> <p>(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวยุติธรรม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>(1) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด</p>	<p>- มีสิทธิได้รับการสนับสนุนให้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล</p> <p>- มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล</p> <p>- มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา</p>

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

บทบาทการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครอง

- มาตรา 14** บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้
- (1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ
 - (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด
 - (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

- มีสิทธิได้รับการสนับสนุนให้มี ความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
- มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา

หมวดที่ 3 ระบบการศึกษา

มาตรา 18 (3) การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่สถานี่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

- ร่วมเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา

<p>มาตรา 23 (1) การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สอนให้บุตรหลานได้รับความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง - สอนให้บุตรหลานรู้จักความสัมพันธ์ของตนเองกับครอบครัว
<p>มาตรา 24 (6) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ - ประสานร่วมมือกับชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
<p>มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมจัดทำสาระหลักสูตร - ร่วมระบุสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม - ร่วมจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่น - ร่วมกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุตรหลาน

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	บทบาทการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง
<p>มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จัก เลือกรวมภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนา ชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใน ชุมชน - ร่วมจัดการศึกษาอบรมให้ชุมชน - ร่วมพัฒนาชุมชน - สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน
<p>มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่า ปริญญา ของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมเป็นผู้แทนผู้ปกครอง - ร่วมส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษา

หมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อ การศึกษา

<p>มาตรา 58 (2) ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุน ด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษาให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดย เป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาค ทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมี ส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความ เหมาะสมและความจำเป็น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา - ร่วมบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากร อื่นให้สถานศึกษา - ร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการ ศึกษา
---	---

จากตารางที่ 2.1 บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 สามารถจำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริหารจัดการศึกษา 2) ด้านการ
จัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยบทบาทการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละด้าน มีดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการศึกษา ได้แก่

- 1.1 ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาโรงเรียน
- 1.2 ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของบุคลากร
ในโรงเรียน
- 1.3 ร่วมให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ
- 1.4 ร่วมสมัครเข้าเป็นกรรมการสถานศึกษา

- 1.5 ร่วมเป็นกรรมการสมาคม มูลนิธิหรืออื่น ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการ
 - 1.6 ร่วมออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ในโรงเรียน
 - 1.7 ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน
 - 1.8 ร่วมเสนอแนะในการลดหย่อน หรือยกเว้นการเก็บเงินบำรุงโรงเรียนประเภทต่าง ๆ
 - 1.9 ร่วมประชุมผู้ปกครองประจำปี
 - 1.10 ร่วมประชุมรับฟังผลการเรียนประจำภาคเรียนของบุตรหลาน
 - 1.11 ร่วมรับฟังและหารือเกี่ยวกับการติดตามดูแลความประพฤติของบุตรหลาน
 - 1.12 ร่วมเสนอแนะวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหาของบุตรหลาน
 - 1.13 ร่วมกับโรงเรียนในการให้บริการและแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนของบุตรหลาน
- 2. ด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่**
- 2.1 ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.2 ร่วมปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.3 ร่วมเป็นวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้แก่นักเรียน
 - 2.4 ร่วมให้บริการแหล่งเรียนรู้หรือจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในท้องถิ่นให้กับบุตรหลาน
 - 2.5 ช่วยสอนเสริมให้บุตรหลาน
 - 2.6 ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับครอบครัว
 - 2.7 ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของบุตรหลาน
 - 2.8 ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้ประสบการณ์จากแหล่งความรู้อื่น ๆ
 - 2.9 ร่วมกับโรงเรียนประเมินผลการเรียนของบุตรหลาน
 - 2.10 ร่วมให้ข้อมูลนักเรียนกับครูผู้สอน
 - 2.11 ร่วมมือกับโรงเรียนกำกับ ดูแลพฤติกรรมกรรมการเรียนของบุตรหลาน
 - 2.12 ร่วมกับโรงเรียนทำการศึกษาวิเคราะห์หรือแก้ปัญหาการเรียนของบุตรหลาน
 - 2.13 ร่วมให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาครูผู้สอน
- 3. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่**
- 3.1 ร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลาน
 - 3.2 พบปะครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตามพฤติกรรมและผลการเรียนของบุตรหลาน

- 3.3 ร่วมจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน
- 3.4 จัดสภาพแวดล้อมในบ้านและบริเวณให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน
- 3.5 ร่วมปลูกฝังการใช้พลังงานและทรัพยากรในโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า
- 3.6 ชักชวนผู้อื่นให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ
- 3.7 บริจาคเงินและสิ่งของให้โรงเรียน
- 3.8 สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน
- 3.9 สนับสนุนด้านแรงงานแก่โรงเรียน
- 3.10 สนับสนุนบริจาคที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
- 3.11 ร่วมกับชุมชนหรือองค์กรในชุมชนในการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน
- 3.12 ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติดในโรงเรียน
- 3.13 ร่วมประสานงานกับชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียน
- 3.14 ร่วมกับโรงเรียนเผยแพร่ความรู้ให้แก่ชุมชน

4. สภาพการบริหารงานของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1

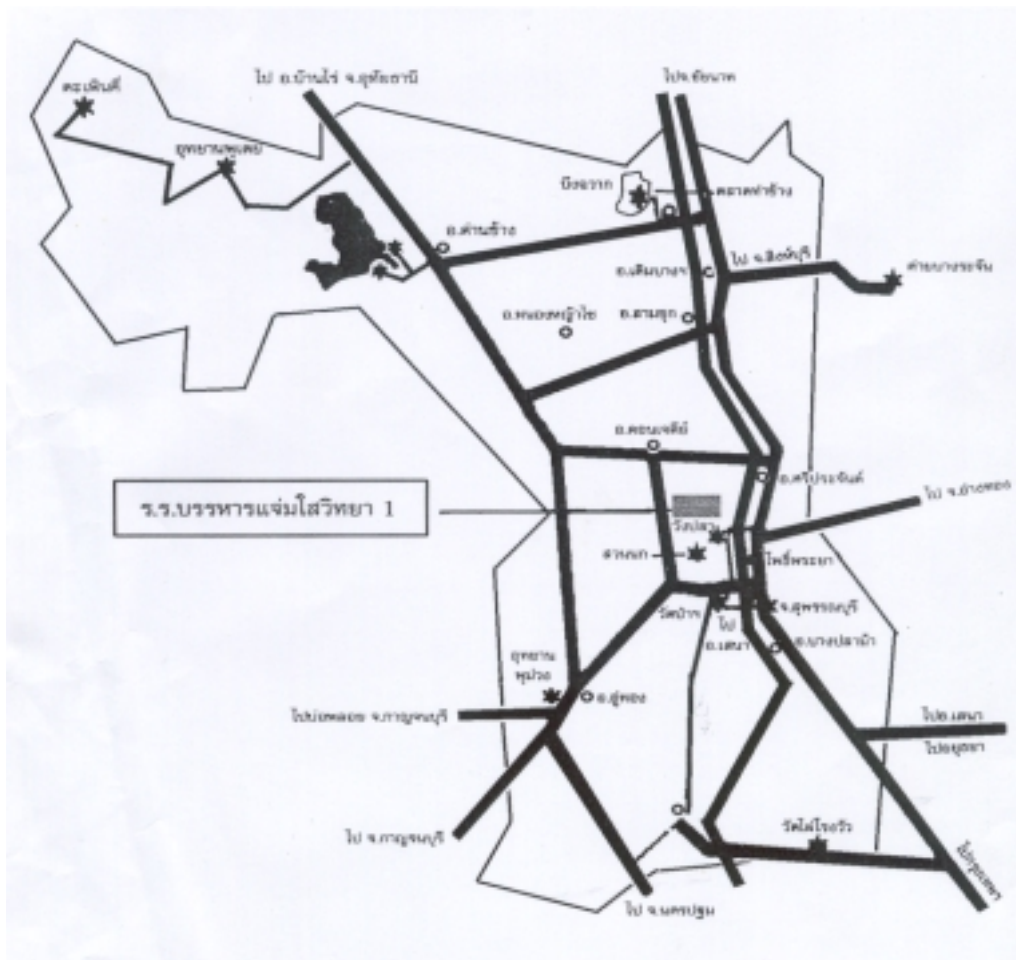
4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 ตั้งอยู่ที่หมู่ 3 ถนนคูয়া – ดอนเจดีย์ ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ห่างจากที่ตั้งอำเภอ 1.5 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัด 30 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวก ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2512 โดยนายบรรหาร ศิลปอาชา และคุณหญิงแจ่มใส ศิลปอาชา ได้ซื้อที่ดินสร้างอาคารเรียน พร้อมทั้งจัดวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ มอบให้แก่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากนักเรียนที่จบจากชั้นประถมศึกษาไม่มีที่เรียน และการเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ ไม่สะดวก นับเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งแรกของอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันมีเนื้อที่ทั้งหมด 43 ไร่ 57 ตารางวา ประชากรส่วนใหญ่ในเขตอำเภอดอนเจดีย์ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง มีการรับนักเรียนอยู่ในเขตพื้นที่ 100 % และรับนักเรียนจากสหวิทยาเขตที่มีความประสงค์จะเข้าเรียน เป็นลำดับรองลงมา รวมทั้งพิจารณารับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านศิลปะ กีฬาฟุตบอล และโยธาวิชาดี ได้เปิดทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อ วันที่

19 พฤษภาคม พ.ศ. 2512 มีนักเรียนสมัครเข้าเรียนชั้น ม.1 รุ่นแรกจำนวน 72 คน นายวรวงษ์ บางไพร เป็นครูใหญ่คนแรก และนางบุญยงค์ บางไพร เป็นครูผู้สอนคนแรก

ในปี พ.ศ. 2521 ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการให้ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นปีแรก ปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รวมทั้งสิ้น 39 ห้องเรียน มีนักเรียน 1,732 คน มีครูทั้งสิ้น 65 คน ครูพิเศษ 10 คน ลูกจ้างประจำ 7 คน ลูกจ้างชั่วคราว 3 คน โดยมีนางล้นทม พุ่มจันทร์ เป็นผู้อำนวยการ (โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 2546: 2)

สถานที่ตั้งและเขตบริการของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ปรากฏดังภาพที่ 2.2-2.3

ภาพที่ 2.2 แผนที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: บรรหารแจ่มใสวิทยา 1 โรงเรียน **คู่มือนักเรียน** อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี 2546

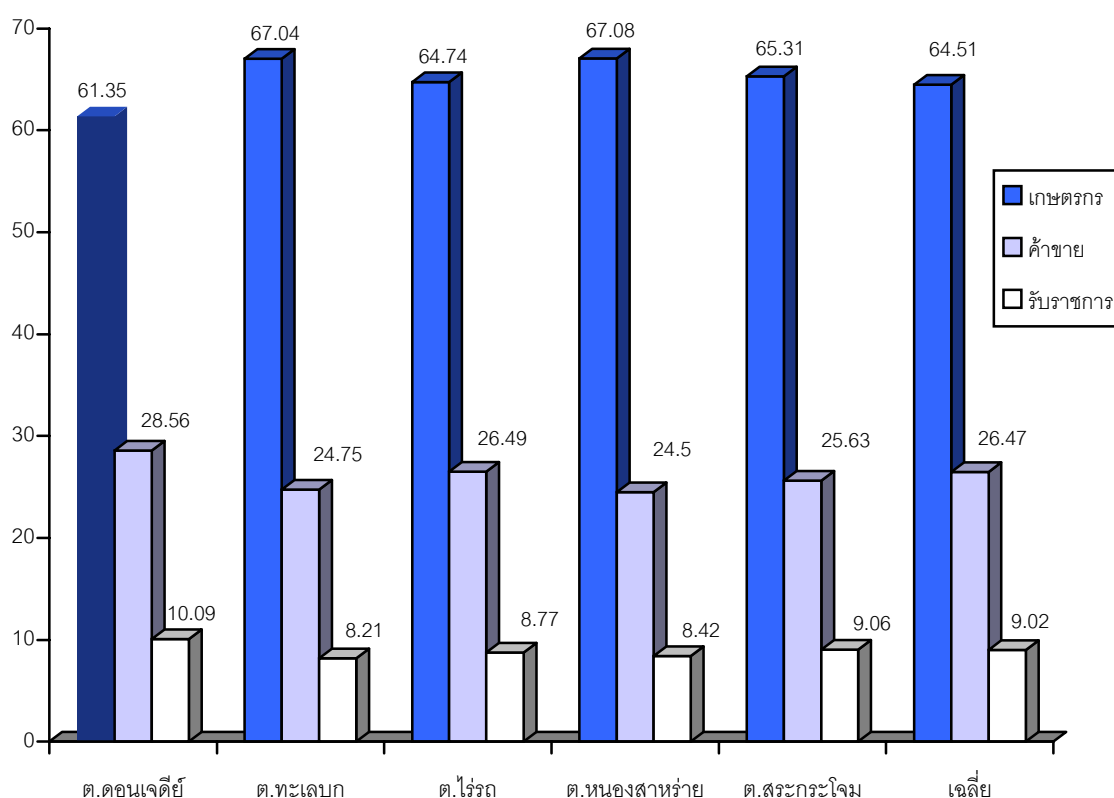
ภาพที่ 2.3 แผนผังโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: บรรหารแจ่มใสวิทยา 1 โรงเรียน **คู่มือนักเรียน** อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี 2546

4.2 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับชุมชนในเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 เป็นโรงเรียนประจำอำเภอ แบบสหศึกษา เปิดสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ให้นักเรียนในเขตพื้นที่บริการในอำเภอดอนเจดีย์ ได้แก่ ตำบลดอนเจดีย์ ตำบลไร่รถ ตำบลหนองสาหร่าย ตำบลทะเลบก และตำบลสระกระโจมเฉพาะหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 มีประชากรทั้งหมด 6,266 คน จำนวนประชากรที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ 20,214 คน จำแนกเป็นอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 64.51 อาชีพค้าขายและธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 26.47 อาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานในหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 9.02 (สำนักงานพัฒนาการอำเภอดอนเจดีย์ 2546: 1-4)

ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากรในอำเภอดอนเจดีย์เฉพาะเขตพื้นที่บริการโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 ดังกล่าวสามารถแสดงในรูปแผนภูมิได้ ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 แสดงร้อยละของอาชีพประชากรในเขตพื้นที่บริการโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 จำแนกตามตำบล

ที่มา: พัฒนาการอำเภอดอนเจดีย์ สำนักงาน *ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 1* 2546

4.3 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1

โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 จัดโครงสร้างการบริหาร โดยแบ่งการบริหารงานเป็น 2 ส่วนดังนี้

4.3.1 คณะกรรมการบริหารงานโรงเรียน มีหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน จัดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ดำเนินงานตามนโยบายของโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ได้แก่

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) สมาคมศิษย์เก่าและมูลนิธิ
- 3) คณะกรรมการควบคุมภายใน
- 4) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ
- 5) สมาคมผู้ปกครอง ครู ผู้สนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ
- 6) คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

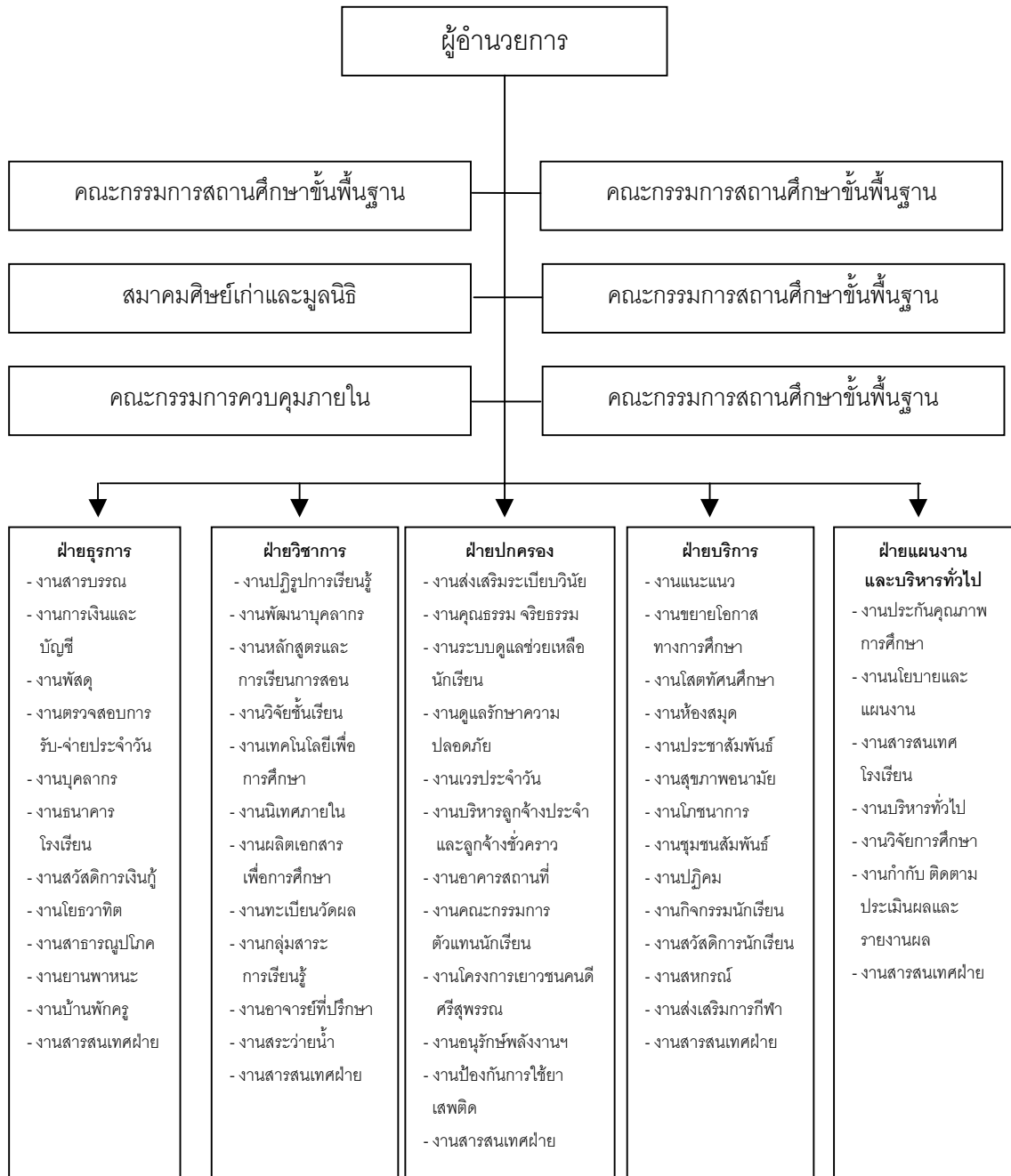
4.3.2 การบริหารงานภายใน มีหน้าที่บริหารงานภายในโรงเรียนแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน ได้แก่

- 1) ฝ่ายธุรการ ประกอบด้วย งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ งานตรวจสอบการรับ-จ่ายประจำวัน งานบุคลากร งานธนาคารโรงเรียน งานสวัสดิการ เงินกู้ งานโยธาวิฑิต งานสาธารณูปโภค งานยานพาหนะ งานบ้านพักครู และงานสารสนเทศฝ่าย
- 2) ฝ่ายวิชาการ ประกอบด้วย งานปฏิรูปการเรียนรู้ งานพัฒนาบุคลากร งานหลักสูตรและการเรียนการสอน งานวิจัยในชั้นเรียน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา งานนิเทศภายใน งานผลิตเอกสารเพื่อการศึกษา งานทะเบียนวัดผล งานกลุ่มสาระการเรียนรู้ งานอาจารย์ที่ปรึกษา งานสระว่ายน้ำ งานสารสนเทศฝ่าย
- 3) ฝ่ายปกครอง ประกอบด้วย งานส่งเสริมระเบียบวินัย งานคุณธรรมจริยธรรม งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานดูแลรักษาความปลอดภัยและเวรยาม งานเวรประจำวันรักษาสวัสดิภาพนักเรียน งานบริหารการทำงานลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว งานอาคารสถานที่ งานคณะกรรมการตัวแทนนักเรียน งานโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ งานป้องกันการใช้ยาเสพติด งานอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม งานป้องกันอุบัติเหตุหมู่ นักเรียน งานสารสนเทศ
- 4) ฝ่ายบริการ ประกอบด้วย งานแนะแนว งานขยายโอกาสทางการศึกษา งานโศกทัศน์ศึกษา งานห้องสมุด งานประชาสัมพันธ์ งานสุขภาพอนามัย งานโภชนาการ

งานชุมชนสัมพันธ์ งานปฎิคม งานกิจกรรมนักเรียน งานสวัสดิการนักเรียน งานกิจกรรมสหกรณ์
งานส่งเสริมการศึกษา งานสารสนเทศฝ่าย

5) ฝ่ายแผนงานและบริหารทั่วไป ประกอบด้วย งานประกันคุณภาพ
การศึกษาและปฏิรูปการศึกษา งานนโยบายและแผน งานสารสนเทศโรงเรียน งานบริหารทั่วไป
งานวิจัยการศึกษา งานกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล

โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนบรหหารแจ่มใสวิทยา 1 ดังกล่าว สามารถแสดง
ได้ ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: บวรหารแจ่มใสวิทยา 1 โรงเรียน **คู่มือนักเรียน** อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี 2546

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน หรือชุมชน ผู้ศึกษาได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

กิตติโชค ห้อยยี่งู (2527: 109) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท: การศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนถิ่นโสภาวิทยา จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะเป็นผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือร่วมมือในกิจการของโรงเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของกรรมการ การร่วมประชุมและการบริจาคเงิน สาเหตุที่เข้ามามีส่วนร่วมเพราะเป็นผู้ปกครองนักเรียน ส่วนในฐานะผู้รับบริการจากโรงเรียน กิจกรรม และบริการที่โรงเรียนจัด ส่วนใหญ่ระบุว่าเป็นลักษณะการเยี่ยมวัดศดูอุปกรณ์และการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน สำหรับกิจกรรมและบริการเพื่อประชาชนนั้นโรงเรียนดำเนินการเองและร่วมสนับสนุนให้หน่วยงานอื่น ส่วนปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีทั้งปัญหาที่เกิดจากโรงเรียน ประชาชนและส่วนอื่น ซึ่งปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญต่อทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และไม่ชี้แจงให้ประชาชนทราบบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน สำหรับปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากประชาชน คือ ประชาชนไม่สนใจกิจกรรมของโรงเรียน และไม่มีปัจจัยทางการเงินที่จะสนับสนุนช่วยเหลือร่วมมือกับทางโรงเรียนได้ และปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากส่วนอื่น ได้แก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการไม่ได้เตรียมบุคลากรสำหรับดำเนินการให้มีความพร้อมเท่าที่ควร

สมหมาย วัฒนศิริ (2529: 87-88) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนค่อนข้างน้อย เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาว่างมากนักนอกจากกลุ่มผู้ปกครองที่เป็นกรรมการสมาคมหรือชมรมต่าง ๆ ผู้ปกครองบางส่วนเป็นเกษตรกรหรือค้าขายไม่ค่อยมีวันหยุดพักผ่อน ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองที่เป็นข้าราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจก็ประสงค์จะพักผ่อนในวันหยุดมากกว่าที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

เดือนเพ็ญ เปรมจิตร์ (2538: 120) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษานูบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังว่าครูควรติดต่อกับผู้ปกครองด้วยวาจา เมื่อมีโอกาสพบกันประชุมผู้ปกครองปีละ 1 ครั้ง เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองได้ปรึกษา

หารื้อกับทางโรงเรียนตลอดเวลา และนำความคิดเห็นของผู้ปกครองไปใช้เป็นแนวในการจัดการเรียนการสอน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541: 96-97) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน 5 เรื่อง ได้แก่ การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นการทำงาน การประสานงาน และการประเมินผล โดยคณะกรรมการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในระดับมากในเรื่องการประสานงาน ส่วนการมีส่วนร่วมในเรื่องอื่น ๆ เป็นการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมีสองกลุ่มปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยเกี่ยวกับกรรมการศึกษา ได้แก่ เวลาที่อาศัยในชุมชน การมีถิ่นกำเนิดและ/หรือมีที่พักอาศัยในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ การเป็นศิษย์เก่า การมีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียน ความคาดหวังต่อโรงเรียน การมีความสัมพันธ์กับโรงเรียน และความห่วงใยต่อสวัสดิภาพเด็ก (2) ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความซื่อสัตย์ และเป็นคนในท้องถิ่นโดยกำเนิด คุณลักษณะของครู ได้แก่ ครูมีความประพฤติดี มีความรู้ความสามารถ มีความเอาใจใส่ต่อเด็ก มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีความเสียสละ

ชมแข พงษ์เจริญ (2542: 78-79) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของโรงเรียนโดยรวมเป็นบางครั้ง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกือบทุกครึ่ง ส่วนกิจกรรมของโรงเรียนด้านอื่น ๆ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง และผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามระเบียบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

รักชนก ไสภาพิศ (2542: 127-128) ศึกษาการมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเอาใจใส่ติดตามผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านและการร่วมกิจกรรมโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการสนับสนุนการฝึกวิชาชีพและการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

ประจวบ สือประสาร (2542: 78-81) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คณะกรรมการ

โรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง กรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในระดับมาก ในเรื่องการจัดหาและจัดสรรทรัพยากร และเรื่องการประชุมงาน กรรมการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในเรื่องการวางแผน การกระตุ้นการทำงาน และการประเมิน

กระทรวงศึกษาธิการ (2543: 56-57) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในภาพรวม อยู่ในระดับต่ำ และมีอิสระในการบริหารจัดการค่อนข้างน้อย ขาดความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน การมีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะการสนับสนุนทรัพยากร ชุมชนยังไม่สามารถเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิดริเริ่ม ร่วมวางแผนและร่วมประเมินผลได้ นอกจากนี้โรงเรียนมักจะให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน จะช่วยให้การดำเนินงานในโรงเรียนเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมของชุมชนได้ ทั้งนี้รัฐต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการสร้างสังคมการเรียนรู้

นิคม สุวรรณทา (2543: 86-88) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกงานตามภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยงานที่ต้องการมีส่วนร่วมสูงสุด ได้แก่ แนะนำให้ครูสอนพิเศษแก่นักเรียนนอกเวลาเรียนปกติ แนะนำการแก้ปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียน ร่วมสอดส่องดูแลเกี่ยวกับจรรยาบรรณและความประพฤติของครู แนะนำการปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ร่มรื่น และช่วยเสนอปัญหาและความต้องการของโรงเรียนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล งานที่ต้องการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด ได้แก่ เป็นกรรมการอนุมัติผลการเรียนจบหลักสูตร ต้องการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุมัติแผนการจัดกิจกรรมนักเรียน ร่วมเป็นวิทยากรปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ ร่วมแนะนำการวางแผนการจัดสร้างการใช้ประโยชน์และการรื้อถอนอาคารเรียน และแนะนำการจัดทำแผนงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

สังพร ศรีเมือง (2543: 75-76) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ

มาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผนการสนับสนุนทรัพยากร การดำเนินการ และต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางในด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผล

ประสาน ท่าข้าม (2543: 65-66) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับร่วมคิดร่วมตัดสินใจ

เข็มเพชร แก่นสา (2543: 107-109) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้แทนชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้แทนชุมชนที่มีเพศ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้แทนชุมชนที่มีอายุและสถานภาพในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มผู้มีอายุระหว่าง 41-60 ที่เป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และเป็นกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ผ่องศิริ เรียงตระกูล (2544: 99-102) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดลำปาง พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับร่วมทำ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับร่วมทำทุกด้าน การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้แทนชุมชนและคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน แนวทางในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ควรจัดสรรงบประมาณให้ฝ่ายต่าง ๆ โดยยึดแผนงานโครงการเป็นหลัก ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการร้องขอทุนการศึกษาให้กับนักเรียน ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กรเกล้า แก้วโชติ (2544: 70-71) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาในภาพรวมและ

ในรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือด้านการบริหารจัดการ ด้านงานวิชาการ และด้านส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน พบว่าต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาก ได้แก่ การร่วมเสนอแนะวิธีการแนวทางการแก้ปัญหาของบุตรหลานในด้านการเรียนและความประพฤติ การร่วมประชุมผู้ปกครองและรับฟังผลการเรียน ร่วมส่งเสริมบุตรหลานให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับครอบครัว ผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขายต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

อังศิธร พ่วงแพ (2544: 97-98) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้นำเสนอมาตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษาโดยตรง ดังนั้น ผู้ปกครองจึงควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การบริหารจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ จึงจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอวิธีดำเนินการศึกษาเรียงตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 จำนวน 1,732 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 228 คน จำแนกเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 141 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 84 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 จำแนกผู้ปกครองเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1.2.2 กำหนดสัดส่วนผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอาชีพ คือ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพค้าขาย และอาชีพรับราชการ

1.2.3 สุ่มผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละระดับชั้นตามอาชีพ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาปรับปรุงจากเครื่องมือการวิจัยของกรเกล้า แก้วโชติ (2544: 90-95) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 40 ข้อ

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดำเนินการดังนี้

2.2.1 นำเครื่องมือการวิจัยของ กรเกล้า แก้วโชติ มาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1

2.2.2 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

2.2.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินค่าความสอดคล้อง (Index of Cogruence) ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

2.2.4 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแขนงวิชาการ การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.2 นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เสนอผู้อำนวยการโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 เพื่อดำเนินการขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1

3.3 นำแบบสอบถามไปแจกให้ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แบบสอบถามที่แจก จำนวน 228 ชุด ได้รับคืน จำนวน 228 ชุด แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็น ร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้รับทุกฉบับตอบข้อคำถามครบทุกข้อ

4.2 ลงรหัสข้อมูลในแบบสอบถาม และบันทึกข้อมูลในตารางบันทึก แล้วนำข้อมูลไปประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS for Windows Version 10) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2.2 วิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปแปลผลตามเกณฑ์ ดังปรากฏตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงการแปลผลระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.50-5.00	ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมทำ หรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ หรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก
2.50-3.49	ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยร่วมรับรู้และร่วมคิด หรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
1.50-2.49	ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยร่วมรับรู้ หรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.00-1.49	ผู้ปกครองนักเรียนไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

4.3 เปรียบเทียบระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอาชีพ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของตุกี (Tukey's Honesty Significant Difference)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

5.1 **สถิติพื้นฐาน** ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 **สถิติในการทดสอบสมมติฐาน** ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีของตุกี (Tukey's Honesty Significant Difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง

นักเรียน จำแนกเป็นรายด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง

นักเรียน จำแนกตามอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตารางที่ 4.1 – 4.7 ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานการณ์ภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความสัมพันธ์กับนักเรียน	228	100
พ่อ	73	32.0
แม่	129	56.6
ปู่-ย่า	2	0.9
ตา-ยาย	3	1.3
ลุง ป้า น้ำ อ่า	11	4.8
อื่นๆ	10	4.4
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด	228	100
ประถมศึกษา	152	66.7
มัธยมศึกษา	49	21.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	27	11.8
3. อาชีพ	228	100
เกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไป	143	62.7
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	63	27.6
รับราชการ	22	9.7

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นแม่ของนักเรียน จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไป

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกเป็นรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 – 4.5

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกเป็นรายด้าน

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ด้านการบริหารจัดการศึกษา	3.08	.63	ร่วมรับรู้และร่วมคิด
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.21	.68	ร่วมรับรู้และร่วมคิด
3. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้	3.14	.74	ร่วมรับรู้และร่วมคิด
รวม	3.15	.61	ร่วมรับรู้และร่วมคิด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิดหรือต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละด้าน จำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3 – 4.5

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนด้านการบริหารจัดการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาโรงเรียน	2.71	.99	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
2. ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน	2.67	1.00	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
3. ร่วมให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ	2.89	.99	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
4. ร่วมสมัครเข้าเป็นกรรมการสถานศึกษา	2.21	1.16	ร่วมรับรู้
5. ร่วมเป็นกรรมการสมาคม มูลนิธิหรืออื่น ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการ	2.16	1.03	ร่วมรับรู้
6. ร่วมออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ในโรงเรียน	2.51	1.17	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
7. ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน	2.67	1.12	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
8. ร่วมเสนอแนะในการลดหย่อนหรือยกเว้นการเก็บเงินบำรุงโรงเรียนประเภทต่าง ๆ	3.22	1.17	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
9. ร่วมประชุมผู้ปกครองประจำปี	3.71	1.18	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ
10. ร่วมประชุมรับฟังผลการเรียนประจำภาคเรียนของบุตรหลาน	4.00	1.16	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ
11. ร่วมรับฟังและหารือเกี่ยวกับการติดตามดูแลความประพฤติของบุตรหลาน	4.02	1.08	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ความต้องการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
12. ร่วมเสนอแนะวิธีการและแนวทางในการ แก้ปัญหาของบุตรหลาน	3.83	1.07	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ
13. ร่วมกับโรงเรียนในการให้บริการและ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเรียน ของบุตรหลาน	3.49	1.06	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
รวม	3.08	.63	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิดหรือต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในระดับร่วมรับรู้ ร่วมคิดและร่วมตัดสินใจหรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ ร่วมรับฟังและหารือเกี่ยวกับการติดตามดูแลความประพฤติของบุตรหลาน ร่วมประชุมรับฟังผลการเรียนประจำภาคเรียนของบุตรหลาน ร่วมเสนอแนะวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหาของบุตรหลาน และร่วมประชุมผู้ปกครองประจำปี ตามลำดับ

ส่วนรายการที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในระดับร่วมรับรู้หรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับน้อย ได้แก่ ร่วมสมัครเข้าเป็นกรรมการสถานศึกษา และร่วมเป็นกรรมการสมาคมมูลนิธิหรืออื่น ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการ ตามลำดับ

สำหรับรายการอื่น ๆ นอกนั้นผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิดหรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	2.52	1.03	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
2. ร่วมปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา	2.57	1.07	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
3. ร่วมเป็นวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้แก่นักเรียน	2.56	1.22	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
4. ร่วมให้บริการแหล่งเรียนรู้หรือจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในท้องถิ่นให้กับบุตรหลาน	2.77	1.20	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
5. ช่วยสอนเสริมให้บุตรหลาน	3.36	1.19	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
6. ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับครอบครัว	3.78	1.09	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ
7. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของบุตรหลาน	3.30	1.07	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
8. ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้ประสบการณ์จากแหล่งความรู้อื่น ๆ	3.60	1.01	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ
9. ร่วมกับโรงเรียนประเมินผลการเรียนของบุตรหลาน	3.27	1.11	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
10. ร่วมให้ข้อมูลนักเรียนกับครูผู้สอน	3.63	1.15	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ
11. ร่วมมือกับโรงเรียนกำกับดูแลพฤติกรรม การเรียนของบุตรหลาน	3.89	1.05	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ความต้องการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
12. ร่วมกับโรงเรียนทำการศึกษาวิเคราะห์หรือ แก้ปัญหาการเรียนของบุตรหลาน	3.55	1.11	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ
13. ร่วมให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาครู ผู้สอน	3.01	1.16	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
รวม	3.21	.68	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรราชแจ่มใสวิทยา 1 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิดหรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจหรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ ร่วมกับโรงเรียนทำการศึกษาวิเคราะห์หรือแก้ปัญหาการเรียนของบุตรหลาน ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับครอบครัว ร่วมให้ข้อมูลนักเรียนกับครูผู้สอน ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้ประสบการณ์จากแหล่งความรู้อื่น ๆ และร่วมมือกับโรงเรียนกำกับดูแลพฤติกรรมการเรียนของบุตรหลาน ตามลำดับ

ส่วนรายการอื่น ๆ นอกนั้นผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิดหรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลาน	3.20	1.11	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
2. พบปะครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตามพฤติกรรมและผลการเรียนของบุตรหลาน	3.52	1.17	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ
3. ร่วมจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน	2.96	1.07	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
4. จัดสภาพแวดล้อมในบ้านและบริเวณให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน	3.39	1.09	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
5. ร่วมปลูกฝังการใช้พลังงานและทรัพยากรในโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า	3.39	1.06	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
6. ชักชวนผู้อื่นให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ	3.07	1.13	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
7. บริจาคเงินและสิ่งของให้โรงเรียน	3.18	1.06	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
8. สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.04	1.14	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
9. สนับสนุนด้านแรงงานแก่โรงเรียน	2.68	1.19	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
10. สนับสนุนบริจาคที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	2.46	1.20	ร่วมรับรู้
11. ร่วมกับชุมชนหรือองค์กรในชุมชนในการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน	2.99	1.14	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความต้องการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
12. ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติดในโรงเรียน	3.73	1.17	ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ
13. ร่วมประสานงานกับชุมชนเพื่อพัฒนา โรงเรียน	3.24	1.15	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
14. ร่วมกับโรงเรียนเผยแพร่ความรู้ให้แก่ชุมชน	3.09	1.24	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด
รวม	3.14	.74	ร่วมรับรู้ และร่วมคิด

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับร่วมรับรู้ และร่วมคิดหรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่ผู้ปกครองนักเรียน ต้องการมีส่วนร่วมในระดับร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจหรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติดในโรงเรียน และพบปะครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตามพฤติกรรมและผลการเรียนของบุตรหลาน ตามลำดับ

ส่วนรายการที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในระดับร่วมรับรู้หรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับน้อย ได้แก่ สนับสนุนบริจาคที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

สำหรับรายการอื่น ๆ นอกนั้น ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในระดับร่วมรับรู้ และร่วมคิดหรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอาชีพ

ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอาชีพ ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6-4.7

ตารางที่ 4.6 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอาชีพ

การจัดการศึกษา	อาชีพรับราชการ		อาชีพเกษตรกรรม		อาชีพค้าขาย		F	P
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการศึกษา								
	3.30	.57	3.06	.66	3.07	5.7	1.368	.257
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.40	.55	3.19	.70	3.21	.67	.924	.399
3. ด้านส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้	3.52	.55	3.11	.76	3.08	.73	3.295	.039

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 ที่ประกอบอาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกรรม และอาชีพค้าขาย ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

ส่วนด้านอื่น ๆ นอกนั้น ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพต่างกัน ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ โดยวิธีของ ตุ๊กกี (Tukey's Honesty Significant Difference) ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความต้อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	อาชีพรับ	อาชีพ	อาชีพค้าขาย
		ราชการ	เกษตรกรรม	
		3.52	3.11	3.08
อาชีพรับราชการ	3.52	-	0.41*	0.44*
อาชีพเกษตรกรรม	3.11	-	-	0.03
อาชีพค้าขาย	3.08	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับราชการกับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขายต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยของความต้อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับราชการสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย ตามลำดับ

ส่วนผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมกับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขายต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ผู้ศึกษาได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อ
ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง
นักเรียนโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 จำแนกตามอาชีพ

1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

1.2.1 **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 228 คน
จำแนกเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 141 คน และผู้ปกครองนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 87 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

1.2.2 **เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา** เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาปรับปรุงจาก
เครื่องมือการวิจัยของกรเกล้า แก้วโชติ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

1.2.3 **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดย
ดำเนินการระหว่างวันที่ 6 - 17 ตุลาคม 2546 แบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 228 ฉบับ ได้รับคืน
จำนวน 228 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1) วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่า
ความถี่และร้อยละ

2) วิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง
นักเรียนโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปรผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

2) เปรียบเทียบระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของตูกี (Tukey's Honesty Significant Difference)

1.3 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.3.1 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิดหรือต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

1.3.2 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ที่ประกอบอาชีพรับราชการกับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมกับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขายต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

จากผลศึกษามีประเด็น ซึ่งจะนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 จากผลการศึกษา ซึ่งพบว่าผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิดหรือต้องการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541: 96-97) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเรื่องการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นการทำงาน และการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิคม สุวรรณทา (2543: 86-88) ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกงานตามภาระกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรเกล้า แก้วโชติ (2544: 70-71) ซึ่งได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การที่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิดหรือระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายชื่อจะพบว่า มีหลายข้อที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในระดับร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจหรือระดับมาก น่าจะมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของตนมากขึ้น อาจเป็นเพราะว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันทางการศึกษามากขึ้น ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนสนใจความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและพยายามเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของบุตรหลาน ส่วนในบางข้อที่ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับร่วมรับรู้หรือระดับน้อย ได้แก่ ร่วมสมัครเป็นกรรมการสถานศึกษา กรรมการมูลนิธิ หรือการสนับสนุนบริจาคที่ดินและสิ่งก่อสร้าง น่าจะมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองนักเรียนไม่มีเวลามาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดได้อย่างเต็มที่ และผู้ปกครองนักเรียนน้อยรายที่สามารถบริจาคทรัพย์สินที่มีราคาแพงได้ จึงต้องการมีส่วนร่วมในระดับร่วมรับรู้หรือระดับน้อย

2.2 จากผลการศึกษาซึ่งพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับราชการกับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังศิริรพวงแพ (2544: 97-98) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชมแพพงษ์เจริญ (2542: 78-79) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ซึ่งพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นและมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

การที่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 ที่ประกอบอาชีพรับราชการมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับราชการโดยทั่วไปจะมีระดับการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การจัดการศึกษา และมีเวลาเอาใจใส่ ดูแลบุตรหลาน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขายอาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา เพราะ จะต้องมุ่งอยู่กับการทำมาหาเลี้ยงชีพ ไม่มีเวลาติดตามข่าวสารข้อมูลของโรงเรียนและไม่มีเวลามา ร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้ทุกกิจกรรม จึงต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการ

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรพรตแจ่มใสวิทยา 1 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมและในรายด้านอยู่ในระดับร่วมรับรู้และร่วมคิดหรือระดับปานกลาง โดยผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับราชการต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 โรงเรียนควรหาวิธีส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้ปกครองนักเรียนทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมหลาย ๆ ด้าน เช่น เชิญผู้ปกครองในแต่ละอาชีพเป็นวิทยากรท้องถิ่น การเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบปะกับผู้ปกครอง ให้การต้อนรับผู้ปกครองทุกคนที่มาติดต่อกับโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

3.1.2 โรงเรียนควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนทุกคนตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย ควรให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษ

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาซึ่งพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้นสูงกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น จึงควรศึกษาปัจจัยและแรงจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้นี้ ทั้งนี้ นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านอื่น ๆ ให้สูงขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา **ระดมพลังเพื่อการศึกษา** ม.ป.ป. 2545 (อัดสำเนา)
- กวรรณิกา ชมดี “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณี
โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์
ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524
- การพัฒนาชุมชน, กรม “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การสตรีในการพัฒนา
ชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณี” **รายงานการวิจัยกองวิจัยและประเมินผล**
กรุงเทพมหานคร กรมการพัฒนาชุมชน 2529
- กิตติโชค ห้อยยี่งู “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน
การศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนถิ่นโสภาวิทยา” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2527
- กรเกล้า แก้วโชติ “ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช 2544
- แก้วตา คณะวรรณ **หลักการของหลักสูตร** กรุงเทพมหานคร อักษรบัณฑิต 2524
- เข็มเพชร แก่นสา “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2543
- ฉันทนา ภาคบงกช “หน่วยที่ 8 ผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัย” ใน **ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนา
การปฐมวัยศึกษา** เล่มที่ 2 หน้า 25 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช 2537

- ชูชาติ พวงสมจิตร์ “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2541
- ชมแข พงษ์เจริญ “การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตาม
ระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี”
วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2542
- เดือนเพ็ญ เปรมจิตร์ “ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอค่ายบางระจัน
จังหวัดสิงห์บุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2538
- นิคม สุวรรณทา “ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2543
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ “กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ชุมชน” ใน *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา* กรุงเทพมหานคร
ศักดิ์โสภณาการพิมพ์ 2527
- บรรหารแจ่มใสวิทยา 1, โรงเรียน *คู่มือนักเรียน* เอกสารเผยแพร่โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1
อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี 2546
- _____ . *นโยบายและแผนการดำเนินงานโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1* 2546: 2-6
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน *ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*
พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร บุญศิริการพิมพ์ 2545
- ประจวบ สือประสาร “การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียน
ขยายโอกาส ในเขตการศึกษา 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2542
- ประยูร ศรีประสาธน์ “หน่วยที่ 2 การตัดสินใจ” ใน *เอกสารการสอน ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*
ในการบริหารการศึกษา หน้า 103 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2540

ประสาร ท้าข้าม “ความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด
เชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2543

ปรัชญา เวสารัชช์ **รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนา**

ชนบท สถาบันไทยคดีศึกษา สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 2528

ผ่องศิริ เรืองตระกูล “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนการกุศล
ของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2544

พัฒนการอำเภอดอนเจดีย์, สำนักงาน **ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน** 2546 (อัดสำเนา)

เมตต์ เมตต์การุณจิต “การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการการศึกษาประจำ
โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2541

เยาวลักษณ์ เขียวเชาว์ **การมีส่วนร่วม** ม.ป.ท., ม.ป.ป.

รักชนก โสภภาพิศ “การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษา
ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตร
และวิธีการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2542

ศรียา สุขพานิช “รายงานผลการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อโรงเรียนและการศึกษา
ของบุตร” มหาวิทยาลัยศิลปากร 2532

ศึกษาริการ, กระทรวง ปลัดกระทรวง, สำนักงาน **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**

พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร 2542

_____. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542** กรุงเทพมหานคร
2542

_____. “รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ
มัธยมศึกษา” กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ 2543

สุวัฒน์ มุททเมธา **ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน** กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
2524

- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข สังคมวิทยา: หลักการศึกษา วิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน ขอนแก่น คณะ
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2536
- สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์ “การปฏิรูปการเรียนรู้อย่างไรจึงจะได้ผล” *วารสารวิชาการ 3* (พฤษภาคม
2543) หน้า 8-9
- สมหมาย วัฒนศิริ “การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรีตามทัศนของ
ผู้ปกครองนักเรียน” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529
- สังพร ศรีเมือง “การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช 2543
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ “หน่วยที่ 7 ปัญหา และแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การบริหารการศึกษา” ใน *เอกสารการสอน สัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการ
บริหารการศึกษา* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2537: 182
- หรรษา นิลวิเชียร *ปฐมวัยศึกษา: หลักสูตรและแนวปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
2535
- อนันต์ ธิคำ “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544
- อรุณ รักธรรม “หน่วยที่ 2 ทฤษฎีองค์การ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติ
ในการบริหารการศึกษา* หน้า 86 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช 2537
- อรรณพ พงษ์วาท “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา : ทางเลือกนโยบายและ
ยุทธศาสตร์การพัฒนาใหม่” ใน *การศึกษาการเปลี่ยนแปลงสังคม*
กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2530
- อาภาพรธณ สุสันหกนก “ความต้องการและการยอมรับการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ปกครองศาสนาในจังหวัดชุมพร” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช 2544

อังศิธร พ่วงแพ “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเทศบาล จังหวัด นครศรีธรรมราช” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544

Arnstein, S.R. “Ladder of citizen participation” *Journal of American Institute of Planners* 35 (July 1969): 216

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. “Determining Sample Size for Research Activities.” *Educational and Psychological Measurement*. 30 (Autumn 1970): 607-610

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์	วุฒิการศึกษา Ed.D (Education Management) University of Northern Philippines อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
อาจารย์เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ	วุฒิการศึกษา ค.ม. (บริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการโรงเรียนสงวนหญิง อำเภอเมือง จังหวัด สุพรรณบุรี
อาจารย์อดิศักดิ์ วิไลลักษณ์	วุฒิการศึกษา ค.ม. (บริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหัวราษฎร์สามัคคี อำเภอ ศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่ ศธ 0522.16(น) / ว 511

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

25 กันยายน 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางนันทวัน กำมอญ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทางสาขาวิชาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศธ 0522.16(น) / ว 511

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

25 กันยายน 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางนันทวัน กำมอญ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทางสาขาวิชาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศธ 0522.16(น) / ว 511

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

25 กันยายน 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ อดิศักดิ์ วิไลลักษณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางนันทวัน กำมอญ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทางสาขาวิชาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

ที่ ศธ 0522.16 (น) / 543

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

3 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1

เนื่องด้วย นางนันทวัน กำมอญ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในระหว่างวันที่ 6-17 ตุลาคม 2546 โดยนักศึกษาจะเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรจนางค์)

รองประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

รักษาราชการแทน

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 02-5033566

โทรสาร 02-5033567

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โรงเรียนบรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี.....
 ที่..... วันที่ 11 ตุลาคม 2546.....
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการศึกษาคั่นคว้าอิสระ

เรียน ผู้ปกครองนักเรียนของ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม 1 ชุด

ด้วยดิฉัน นางนันทวัน ก้ามอญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์
 แขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาคั่นคว้า
 อิสระ เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบรหาร
 แจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ในการนี้ ดิฉันใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียด
 ที่จัดส่งมาพร้อมนี้

หวังเป็นอย่างยิ่ง ท่านคงให้ความอนุเคราะห์ด้วยดี จึงขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางนันทวัน ก้ามอญ)

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์
จังหวัดสุพรรณบุรี
2. แบบสอบถามมี 2 ตอน
ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1
3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อทุกตอน ให้ตรงกับความเป็นจริง
4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อการประกอบอาชีพ
ของท่านหรือนักเรียนที่อยู่ในความปกครองของท่านแต่ประการใด เพราะผู้ศึกษาจะ
นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ท่านมีความสัมพันธ์กับนักเรียนในฐานะ

1.1 พ่อ

1.2 แม่

1.3 ปู่ - ย่า

1.4 ตา - ยาย

1.5 ลุง ป้า น้า อา

1.6 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. วุฒิการศึกษาสูงสุดของท่าน

2.1 ประถมศึกษา

2.2 มัธยมศึกษา

2.3 สูงกว่ามัธยมศึกษา

3. ท่านประกอบอาชีพ

3.1 เกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไป

3.2 ค้าขายหรือนักธุรกิจ

3.3 รับราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ในหน่วยงานของรัฐ

ตอนที่ 2 ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือให้ตรงกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท่าน ดังนี้

ถ้าท่านไม่ต้องการมีส่วนร่วมในรายการนั้น ให้กา ✓ ในช่อง 1

ถ้าท่านต้องการมีส่วนร่วมรับรู้ในรายการนั้น ให้กา ✓ ในช่อง 2

ถ้าท่านต้องการมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิดในรายการนั้น ให้กา ✓ ในช่อง 3

ถ้าท่านต้องการมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจในรายการนั้น

ให้กา ✓ ในช่อง 4

ถ้าท่านต้องการมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมทำในรายการนั้น

ให้กา ✓ ในช่อง 5

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

รายการ	ระดับความต้องการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
	1	2	3	4	5	
0 จัดกิจกรรมเพื่อชุมชน	✓					
00 ร่วมส่งเสริมให้ชุมชนรักการอ่าน					✓	

คำอธิบาย

จากตัวอย่าง

ข้อ 0 ท่านไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อชุมชน ท่านจึงกา ✓ ในช่อง 1

ข้อ 00 ท่านต้องการร่วมส่งเสริมให้ชุมชนรักการอ่านโดยการร่วมรับรู้ ร่วมคิด

ร่วมตัดสินใจ และร่วมทำ ท่านจึงกา ✓ ในช่อง 5

รายการ	ระดับความต้องการมีส่วนร่วม					สำหรับ
	1	2	3	4	5	ผู้วิจัย
1. ด้านบริหารจัดการศึกษา						
1.1 ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาโรงเรียน						
1.2 ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน						
1.3 ร่วมให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ						
1.4 ร่วมสมัครเข้าเป็นกรรมการสถานศึกษา						
1.5 ร่วมเป็นกรรมการสมาคม มูลนิธิหรืออื่น ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการ						
1.6 ร่วมออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ในโรงเรียน						
1.7 ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน						
1.8 ร่วมเสนอแนะในการลดหย่อน หรือยกเว้นการเก็บเงินบำรุงโรงเรียนประเภทต่าง ๆ						
1.9 ร่วมประชุมผู้ปกครองประจำปี						
1.10 ร่วมประชุมรับฟังผลการเรียนประจำภาคเรียนของบุตรหลาน						
1.11 ร่วมรับฟังและหารือเกี่ยวกับการติดตามดูแลความประพฤติของบุตรหลาน						
1.12 ร่วมเสนอแนะวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหาของบุตรหลาน						
1.13 ร่วมกับโรงเรียนในการให้บริการและแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนของบุตรหลาน						

รายการ	ระดับความต้องการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
	1	2	3	4	5	
2. ด้านการจัดการเรียนรู้						
2.1 ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา						
2.2 ร่วมปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา						
2.3 ร่วมเป็นวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้แก่นักเรียน						
2.4 ร่วมให้บริการแหล่งเรียนรู้หรือจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในท้องถิ่นให้กับบุตรหลาน						
2.5 ช่วยสอนเสริมให้บุตรหลาน						
2.6 ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับครอบครัว						
2.7 ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของบุตรหลาน						
2.8 ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้ประสบการณ์จากแหล่งความรู้อื่น ๆ						
2.9 ร่วมกับโรงเรียนประเมินผลการเรียนของบุตรหลาน						
2.10 ร่วมให้ข้อมูลนักเรียนกับครูผู้สอน						
2.11 ร่วมมือกับโรงเรียนกำกับดูแลพฤติกรรมการเรียนของบุตรหลาน						
2.12 ร่วมกับโรงเรียนทำการศึกษาวิเคราะห์หรือแก้ปัญหาการเรียนของบุตรหลาน						
2.13 ร่วมให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาครูผู้สอน						

รายการ	ระดับความต้องการมีส่วนร่วม					สำหรับ
	1	2	3	4	5	ผู้วิจัย
3. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้						
3.1 ร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลาน						
3.2 พบปะครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตามพฤติกรรมและผลการเรียนของบุตรหลาน						
3.3 ร่วมจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน						
3.4 จัดสภาพแวดล้อมในบ้านและบริเวณให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน						
3.5 ร่วมปลูกฝังการใช้พลังงานและทรัพยากรในโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า						
3.6 ชักชวนผู้อื่นให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ						
3.7 บริจาคเงินและสิ่งของให้โรงเรียน						
3.8 สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน						
3.9 สนับสนุนด้านแรงงานแก่โรงเรียน						
3.10 สนับสนุนบริจาคที่ดินและสิ่งก่อสร้าง						
3.11 ร่วมกับชุมชนหรือองค์กรในชุมชนในการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน						
3.12 ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติดในโรงเรียน						
3.13 ร่วมประสานงานกับชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียน						
3.14 ร่วมกับโรงเรียนเผยแพร่ความรู้ให้แก่ชุมชน						

แบบสรุปรายการพิจารณาเครื่องมือวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ าค่า I.O.C

รายการ	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	รวม	I.O.C
1. ด้านบริหารจัดการศึกษา					
1.1 ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาโรงเรียน	1	1	1	3	1.00
1.2 ร่วมเสนอแนะในการกำหนดโครงสร้างและ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน	1	0	1	2	0.67
1.3 ร่วมเสนอแนะวิธีการ แนวทางการแก้ปัญหา ของบุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
1.4 ร่วมให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อ โรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ	1	1	1	3	1.00
1.5 ร่วมเสนอแนะในการลดหย่อน หรือยกเว้น การเก็บเงินบำรุงโรงเรียนประเภทต่าง ๆ	1	1	1	3	1.00
1.6 ร่วมสมัครเข้าเป็นกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียน	1	1	1	3	1.00
1.7 ร่วมเป็นกรรมการสมาคม มูลนิธิหรืออื่น ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการ	1	1	1	3	1.00
1.8 ร่วมออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ในโรงเรียน	1	1	1	3	1.00
1.9 ร่วมประชุมผู้ปกครองประจำปี	1	1	1	3	1.00
1.10 ร่วมประชุมรับฟังผลการเรียนประจำภาค การศึกษา	1	1	1	3	1.00
1.11 ร่วมรับฟังและหารือเกี่ยวกับความประพฤติ ของบุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
1.12 ร่วมกับโรงเรียนให้บริการข่าวสาร ข้อมูล แก่ผู้ปกครองและชุมชน	1	1	1	3	1.00
1.13 ร่วมกำกับตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน	1	0	1	2	0.67
รวม	13	11	13	37	0.95

รายการ	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	รวม	I.O.C
2. ด้านการจัดการเรียนรู้					
2.1 ร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00
2.2 ร่วมปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00
2.3 ร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอน	1	0	1	2	0.67
2.4 ร่วมกับโรงเรียนทำการศึกษาวิเคราะห์ หรือแก้ปัญหาคารเรียนของบุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
2.5 ร่วมเป็นวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้แก่นักเรียน	1	1	1	3	1.00
2.6 ร่วมให้บริการแหล่งเรียนรู้หรือจัดตั้งศูนย์ การเรียนรู้ในท้องถิ่นให้กับบุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
2.7 ช่วยสอนเสริมให้บุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
2.8 ร่วมกับโรงเรียนประเมินผลการเรียนของ บุตรหลาน	1	0	1	2	0.67
2.9 ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้ เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับครอบครัว	1	1	1	3	1.00
2.10 เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของบุตรหลาน	1	0	1	2	0.67
2.11 ร่วมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งความรู้อื่น ๆ	1	1	1	3	1.00
2.12 ร่วมมีมือกับโรงเรียนกำกับ ดูแลพฤติกรรม การเรียนของบุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
2.13 ร่วมให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาครูผู้สอน	1	1	1	3	1.00
รวม	13	10	13	36	0.92

รายการ	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	รวม	I.O.C
3. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้					
3.1 ร่วมประสานกับชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียน	1	1	1	3	1.00
3.2 ร่วมปลูกฝังการใช้พลังงานและทรัพยากรในโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า	1	0	1	2	0.67
3.3 ชักชวนผู้อื่นให้การสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ	1	1	1	3	1.00
3.4 บริจาคเงินและสิ่งของแก่โรงเรียน	1	1	1	3	1.00
3.5 สนับสนุนด้านแรงงานแก่โรงเรียน	1	0	1	2	0.67
3.6 สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00
3.7 สนับสนุนบริจาคที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	1	0	1	2	0.67
3.8 ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	3	1.00
3.9 ร่วมจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อเอื้อ ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
3.10 ร่วมกับชุมชนหรือองค์กรในการจัดบริการ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน	1	1	1	3	1.00
3.11 พบปะครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลการเรียนของบุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
3.12 ร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการ เรียนรู้ให้แก่บุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
3.13 จัดสภาพแวดล้อมในบ้านและบริเวณ ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน	1	1	1	3	1.00
3.14 ร่วมกับโรงเรียนเผยแพร่ความรู้ให้แก่ชุมชน และผู้ปกครอง	1	1	1	3	1.00
รวม	14	11	14	39	0.93
รวม 3 ด้าน	40	32	40	112	0.93

ภาคผนวก ค
แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ชั้น/ห้อง	อาชีพเกษตรกร		อาชีพค้าขาย		อาชีพรับราชการ		รวม	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ม.1/1	31	13	9	3	9	4	49	20
ม.1/2	38	15	9	3	3	1	50	19
ม.1/3	28	11	15	6	6	2	49	19
ม.1/4	33	13	15	6	2	1	50	20
ม.1/5	26	11	18	9	6	2	50	22
ม.1/6	31	13	16	7	2	1	49	21
ม.1/7	31	13	14	5	4	2	49	20
รวม	218	89	96	39	32	13	346	141
ม.4/1	24	9	14	6	7	3	45	18
ม.4/2	31	14	6	2	5	2	42	18
ม.4/3	28	12	11	4	6	3	45	19
ม.4/4	23	9	13	6	3	1	39	16
ม.4/5	27	12	10	4	-	-	37	16
รวม	133	56	54	22	21	9	208	87
รวม	351	145	150	61	53	22	554	228

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางนันทวัน กำมอญ
วัน เดือน ปีเกิด	7 กรกฎาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	บธ.บ (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2528
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7